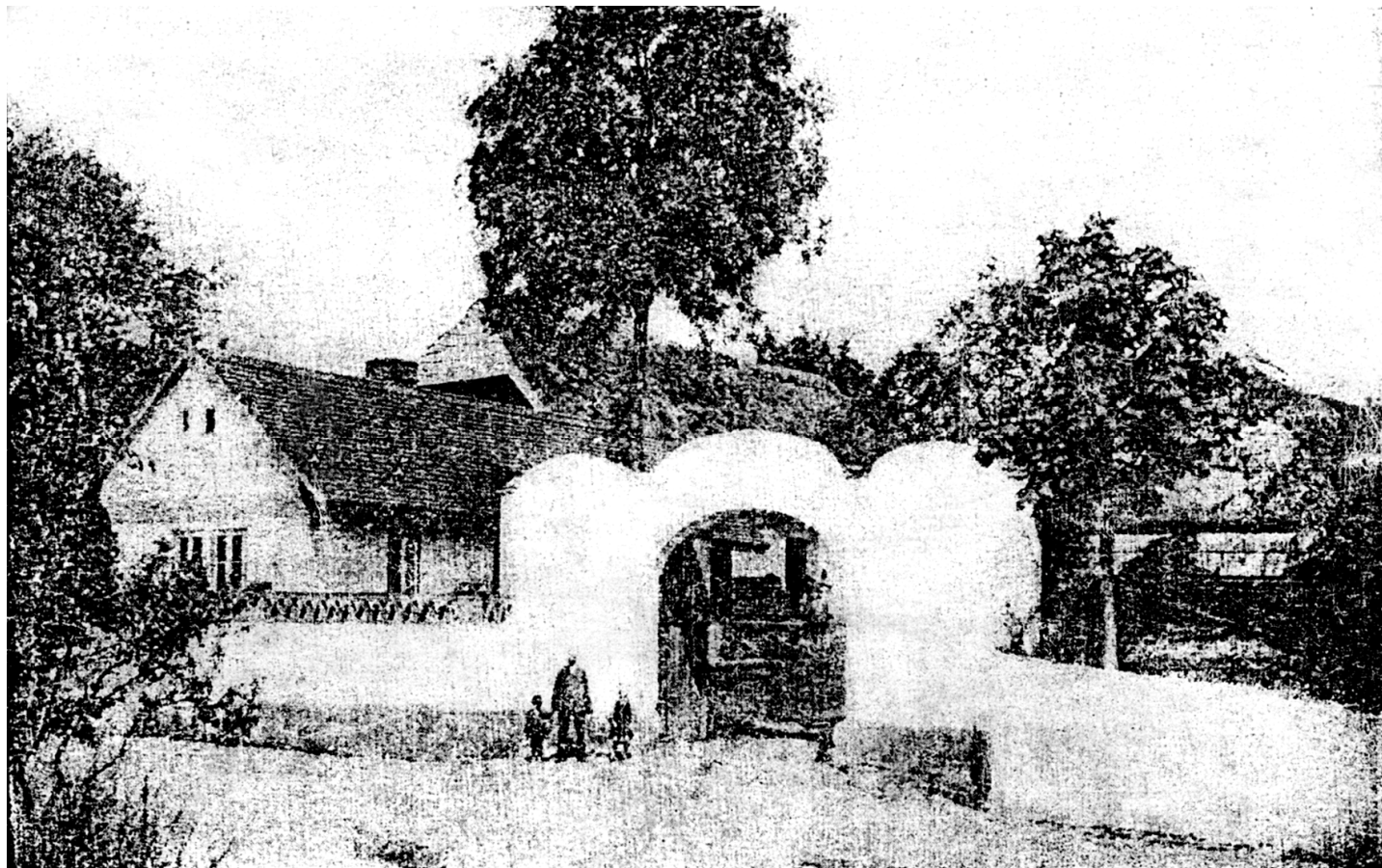

PAMĚTI OBCE PŘEDBOŘICKÉ

OKRES MILEVSKO

HROCHŮV STATEK V PŘEDBOŘICÍCH

1911

Nákladem Josefa Hrocha v Praze V=56. – Tiskem knihtiskárny Ventas v Praze =1

Svému milému příteli

dp, JOSEFU HROCHOVI,

faráři v Květově

věnuje

JOSEF HROCH,

Praha V.=56.

PŘEDBOŘICE.

V kraji táborském, na sever od okresního města Milevska, na okresní silnici, mezi Petrovicemi a Orlíkem, leží obec Předbořice. Katastr obce předbořické má též samoty Jalovci. Celá obec čítá 60 čísel a 400 obyvatelův. V obci jest farní dírám sv. Filipa a Jakuba, s obecnou dvoutřídní školou. Dříve patřili Předbořice poštou do Petrovic, nyní do Kovářova.

Krajina kolem Předbořic jest tichá a velmi zdravá. Kdo v tuto krajinu zavítá, bývá uchvácen tajemným klidem, jelikož není nikde v okolí žádného průmyslného podniku a lidé se živí hlavně polním hospodářstvím a chovem dobytka. Dobré pověsti se teší zdejší hrách. Z obilí se daří žito. Stavení jsou většinou dřevená a slámou krytá, což mile působí na oko pozorovatele a hlavou kmitnou dávnověké vzpomínky jak bývalo jindy a jak jest dnes. Lidé zdejší krajiny jsou pracovití, povahy dobrosrdečné, ducha zbožného. Ze žulových balvanů, kterých jest u Předbořic dosti, tesají se různé potřeby. Dříví k palivu se vozí z lesů orlických, ačkoliv jest v okolí lesů dosti.

Nejvyšší místo u Předbořic jsou Chlumpy, 622 m nad mořem. Pak u Záhořan vrch Koňský. 586 m nad mořem a u Radejšína vrch 576 m nad mořem. Na jihozápadním obzoru lze viděti hory šumavské, z nichž dobře zříti pouhým okem Boubín, Libín u Prachatic, Javor u Eisensteinu a jiné. Málo jest však návštěvníků této krajiny, by pokochali se zde v úchvatném pohledu na tyto velikány a načerpali prsa svá zdravým, pryskyřicí prosáklým vzduchem.

Katastr obce předbořické činí:

Půda plodná:

pole	384 hektarů	37 arů.
luka	69 »	46 »
pastviny	37 »	20 »
lesy	25 »	9 »
zahrady	5 »	22 »
úhrnem	521 hektarů	34 arů.

Půda neplodná:

rybníky a potoky	10 hektarů	52 aru.
staveniště	3 »	45 »
cesty a jiné	12 »	35 »
úhrnem	26 hektarů	32 aru.

Veškerá rozloha činí 547 ha. 66 a.

Rybníky jsou: Dluhoš, Machov, Jezero a jiné.

Předbořice jsou v Čechách čtvery, První okres milevský; druhé hejt. Tábor. byv. panství Vožice Mladá; třetí hejt. Klatovy, někdy ves patricí do r. 1305 ku klášteru sv. Jiří na hrade pražském; čtvrté hejt. a okres Kutná Hora, bývalé panství Křesice. Dále máme Hrochův Hrádek u Dobré Vody blíže Březnice. Ve 13. věku bydlel na něm vladyka Hroch a v 15. stol. byl již pustý. Hrochův Týnec u Chrudimi. Po husitských válkách vládl na Týnci Jan Hroch z Mezilesic, po němž městečko přezváno Týncem Hrochovým. Nyní drží Týnec Šlechtové, kteří v minulém století obdrželi přídomek z Hrochova. Zderadíny Hrochovy, okres Janovice Uhlířské, byv.

panství vladyk Hrochů. Též několik osad pod jménem Hrochov se v Čechách nalézá. — Jméno Hroch odvozuje se od jména Hroznatá, Hronek a pod. Čteme-li historické zápisy, nacházíme velmi často jméno Hroch a to proto, že bývalo jméno toto křestní, osobní a nikoliv příjmení. Začátkem 15. stol. povstávaly příjmení z křestních jmen. Jméno Předbor z Předbořic jest známo již ve 12 stol....

Moji snahou bylo proniknouti co nejvíce temno, které zahaluje obec předbořickou a naši rodinu Hrochovu, bych uchoval přátelům a známým správné historické zápisy, které v tomto spisku podám.

DĚJINY PŘEDBOŘIC.

Jméno této osady pochází asi od velikého, tmavého lesa. čili boru, který se táhl na severozápadním návrší. Jelikož ležíc před borem, dostala osada tato jméno Předhořice. Nejstarší uchovalá zpráva pochází z r. 1219. V tu dobu seděli tu dva bratři. Ozel a Jura z Předbořic, kteří doprovázeli družinu Přemysla Otakara I., krále českého, při jedné cestě do Milevska. V družině této byl též Obidem z Petrovic a Naniše z Krašovic. — Roku 1316 stěžuje si Domoslava z Chrasčic na Zachaře z Bukovan, že jí učinil škodu založením ohně v její dědictví v Bukovanech. Na vypálení a plundrování domácích věcí byl trest na 50 hřiven stříbra. Žalobcem mohl býti Matěj z Předbořic, buď Hyrdou ze Zlučina aneb ona sama. Úředník u desk byl Vítek a den ku soudu byl následující. Další zpráva není uchována, jelikož desky zemské r. 1541 shořely.

Roku 1344—1350 náležely Předbořice. jakožto farní osada děkanátu vltavskému, který patřil pod archidiakonát bechyňský.

Roku 1365 za přítomnosti panošů Přibíka, Jana, Diviše ze Zahradky, byl ustanoven na faru do Lašovic Jan starší. Roku 1385 známo jest, že Mikuláš Puchník a Matěj ze Skrampnik atd. před přítomnými patronátními pány Vilémem, Alešem. Buškem z Předbořic a Divišem, Václavem ze Zahradky, taktéž patronu kostela předbořického, po smrti faráře Johana, ustanovili za faráře Mikuláše z Milčina.

Roku 1385 Václav panoš ze Zahradky jménem svým a svého bratra Diviše podal žalobu na Viléma, který po smrti pátera Jana byl povolán ke kostelu v Předbořicích a Václav vyznal, že jest odhodlán dle svého práva zmocniti se toho, co sobě před tím vymínil a vymínuje pro sebe a přítomného svého bratra dříve jmenovaného.

Téhož roku 13. září 1385 Aleš z Předbořic, Bušek taktéž, Diviš a Václav bratři ze Zahrádky, patronátní páni kostela v Předbořicích, s panem Vilémem patronem tamtéž, mezi kterými byla pře. Jednohlasně a svorné ustanovili za kněze pátera Mikuláše a žádali přítomného úředníka Víta a notáře Fráňu, aby byl potvrzen a dosazen.

Roku 1388 Kuno ze Třebovel, přítomnosti Diviše ze Zahrádky, Viléma z Předbořic a Mixona. ochránce jmění Aleše též, z Předbořic, ustanovili po smrti kněze Mikuláše, Jana Předbora z Chotěřiny za faráře do Předbořic .

Roku 1391 byl Jan z Předbořic opatem konventu kláštera v Nezamyslicích v pražské diecési a odevzdal peněžité dary kostelu Pany Marie v Nezamyslicích.

Roku 1403 byl kanovníkem premonstrátského kláštera v Milevsku Přeš z Předbořic, který zastával v úřadě církevním více funkcí.

Roku 1401—1420 jest uložen v král. archivu v Dráždanech tento dopis: ». Já Hroch z Předbořic, Pavlík ze Beitova, vystřihám se proti T. M. markrabí starý Míšeňský, žeť chceme proti tobě skutkem i radou býti, podle svého pána krále uherského svými se všemi, kohož budu moci užítí nebo použítí. — Visí pečeť.

Dne 7. dubna r. 1407 jest tento zápis: Hroch, panoš z Předbořic, se zavázal zaplatiti dluh 65 pražs. gr. velebné jeptišce Elišce z Valdsteina při klášteře sv. Jiřském na hradě Pražském ve 4 po sobě jdoucích lhůtách, pod trestem vyloučení z církve.

Roku 1407 dne 24. května při výpovědi ubrmanské mezi klášterem břevnovským a obcí Záhořanskou o meze její, byli přítomni jako svědci Vilém a Jan panoši z Předbořic aj.

Jiří z Předbořic vložil v desky zemské zápis na své zboží v Předbořicích pro svou manželku paní Markétu, která mu zaručovala 156 grošů, a sice: na svém celém hospodářství, poplužním dvoře, rolemi, lukami, lesy, rybníky, zříceninou, i se všemi svobodami a poplatky, i se vším co nyní tam bytuje, i s koňmi a tažným dobytkem, výminkou, rybníkem řečený Jezero, ježto pozemek tento pro sebe zachová. Stalo se dne 7. února 1413 po otc. sv. Lucie.

Roku 1413 dne 27. března dostal se do Předbořic farář Svatibor, řádu sv. Krištofa z Týna Bechynského, po rezignaci Jana stár., za přítomnosti Diviše ze Zahrádky, Jíry, řečeného Masopust a Puty z Předhořic vladyk. Téhož roku jak výše uvedeno 27. března dostal se Jan páter řečený Brus z Předbořic po rezignaci faráře Svatibora do Týna v bechynském kraji.

Roku 14191. června prodal Havel ze Vstic kopy platu klášteru milevskému a tu čteme: Aby to bylo jisto a pevně, já Havel dříve řečený, a Bohuslav řečený Žáček z Nechvalic a Jíra z Předbořic sli-
bujem atd.

Roku 1429, Jan Petr a Jan, bratří ze Svojšína. seděním na Vorlíku, vstupují v příměří s panem Oldřichem z Rosenberka atd. Rukojmě Přihík z Předbořic, Petřík z Chotěřiny a jiné.

Roku 1497 při prodeji Kovářova, jest třináctero. Svědectví, že na faře v Kovářově byli vždy knězi pod jednou, krom krátkého po-
bytu pod oboji způsobou. Zároveň knězem byl Mikuláš Pikna rodem z Předbořic. Při tomto prodeji byla prodána i Zahrádka s třetím dílem podací kostelního v Předbořicích.

Roku 1474 prodal Ojír z Očedělic panství Vysoký Chlumeč s příslušenstvím, k němuž i některé statky v Předbořicích náležely s touto však podmínkou: »Což se týče dědin v Předbořicích, právo své nadepsaným kupujícím také prodal, ale týchž zpravití nemá, ani povinen jest. « — Od roku 1420 patřily Předbořice ku hradu Zvíkovu a proto nemohly patřiti celé k Vysokému Chlumci.

Léta 1504 byly Předbořice koupeny ku zboží Švamborskému s grunty kněžskými, Holešice s grunty panskými a roku 1534 přiděleny byly dědičně k Vorlíku až do roku 1850. — Zápis této prodeje jest uložen na Vorlíku. V zemských deskách může býti vložen znovu v prvních kvaternech z roku 1541-3. Zápis Švamborský byl v deskách větších, ty však shořely 1541. Také se dostávalo podaným jistého platu od uklízení sen a obilí; roku 1617 u Lašovic úřadu v Předbořicích 6 kop grošů, 1 věrtel piva, 3 str. žita. U Záhořan to samé.

V gruntovních knihách na Vorlíku z r. 1584 zal. jest zaneseno, že v Předbořicích bylo 12 selských statků. Předbořice měli roku 1790 domů 30, roku 1840 domů 41, 342 obyvatel, jednu židovskou rodinu a myslivnu. Roku 1845 domů 42, obyvatel 357 a roku 1895 domů 58, obyvatel 416, židovské rodiny 4, faru a dvoutrídni školu.

Tvrz v Předbořicích zanikla beze stopy. Dle některých nálezů zdiva, trámů, šipek ap. stávala asi tam, kde nyní škola stojí. Sedláckovy hrady, zámky a tvrze nic o tom nepíší.

Vladykové z Předbořic užívali v erbu »kotouč« a klenot »půl pany, prostovlasé o dvou barvách«. Erb tento na Prácheňsku oblíbený měli dlouhovesští a Častelárové z Dlouhé Vsi, pak jim příbuzní vladykové z Chotěřiny (Pribík 1305), z Kovářova (Mareš), z Předbořic (Hroch r. 1400), z Počápel, ze Záluží, ze Sedla, z Kraselova a jiné. Všichni, kteří se honosili tímto erbem, patřili do starobylého rodu Častolářů, Chanovských a Dlouhoveských. Erbovní znamení značí předmět od kola vozu. Za starodávna měli kola plná — ne špice — a kudy šla náprava, byl přibit železný kruh — kotouč — se čtyřmi hřebíky, by zákolník nepoškodil kolo.

Pozemková kniha obce Předbořic, Plané, Radvánova. Zemkova, Vladečína a Kojetína panství Vorlák, byla založena roku 1679. Jest pěkně zachovalá a uložena v zemském archivu v Praze.

Podávám tuto jména občanu předbořických:

č. 2. Pánek Jan r. 1679, Martin r. 1712, Josef r. 1728 až do r. 1770. Nyní drží toto číslo Kahounové asi 130—140 let.
Kvasnička Pavel r. 1691, Pavel r. 1720 až 1730.

č. 1 Hroch Martin r. 1707, Václav r. 1750. František r. 1790, Josef r. 1809, pak František a nyní Čeněk Hroch, jakožto jedenáctý držitel téhož rodu za 326 roku. — Na Vorlíku jsou gruntovní knihy založené 1584 a tam jest zanesen: Tomáš Hrochu na Maršově roku 1584, r. 1618 Tomáš, r. 1627 Jan, r. 1667 Jiřík, r. 1682 Mikuláš

Hroch, otec Martina. Žádal jsem za opis z této knihy, avšak marně. Jelikož jméno Hrocha z Předbořic, vladyky, jest již známo začátkem 15. století, lze za to míti, že rod tento žije v Předbořicích přes 500 let. Gruntovní popis podám dále.

č. 28. Prosek Jakub r. 1691, Jakub r. 1729, Jan r. 1769 a Václav Hroch r. 1792 se přiženil. Prof. univ. dr. Čeněk Zíbrt. bibliot. musea království Českého se zde narodil. Matka jeho byla z Hrochového rodu.

č. 21. Chloud Jan r. 1707, Matěj 1793, nyní Jos. Dolista.

č. 24. Dvořák Václav r. 1696, Jakub 1715—1734, Karel r. 1769, Jan 1799—1824. Pak nastoupil rod Břicháčkův.

č. 37. Jankovský Václav r. 1707—1726... nyní Jos. Tatoušek.

č. 14. Svatoň Václav r. 1693, Jiří 1710, Jan 1745, Mariana 1806, Alžběta 1713, nyní rod Šindelářův.

č. 20. Tatoušek Ondřej r. 1708—1730, Loucal Josef až do r. 1762 a pak zase Tatoušek Josef do r. 1826, nyní Jos. Kuchta.

č. 16. Holan r. 169,6 do 1744, Jan do r. 1800, Dominik do r. 1815, Jan od r. 1838, Hynek do sklonku minulého století, načež se provdala dcera.

č. 17. Dvořák Pavel r. 1679, Václav 1739—1760, Ouborný Karel a nyní Josef Uher.

č. 10. Škoch Matěj r. 1693, Mikuláš 1712, Matěj 1728, Vojtěch 1762, Jan 1810, pak František a nyní Jan.

Tatoušek Jiří r. 1702, Pavel 1730, Jiří 1755—1771, pak Jiří Duda.

Duda Martin r. 1691, Vít, Jiří do r. 1792, Matěj Kříha do r. 1884, zvaný »Kuřátko«.

Pinta Pavel r. 1696—1720, Jiří Hubička od r. 1720.

Holan Jan r. 1691, Jiří 1715—1731, Vád. Holub r. 1755. Pokorný Matěj r. 1697, Jakub 1711—1734, Jan Ptáček od r. 1755 a nyní Frant. Volf.

Některé zápisy jsou vedeny až ku konci minulého století a obsahují též jména nových hospodářů.

Jména poli a luk obce předbořické r. 1713: Tereziánský katastr, panství Vorlík, zemský arch.:

Hroch Martin: Na Vostrovách, pod Napajedly, za Luchy, na Křeménkách, u Přesličky, za Humny, na Podhoří 8.

Tatoušek Ondřej: Pod Machovem, za Jezerem, za Hajky, na Podhoří, pod Napajedly, za Dlouhošem. za Humny 7

Prošek Jakub: Za Humny, pod Napajedly, za Loučky, na Vostrovách, na Březinách, u Dubí. pode vsí 6.

Škoch Mikuláš: Na Návce, za Voborou, pod Pláněmi, pod Štírovy, v Močidlicích, pod Celiny 7.

Ouborný Pavel: Za Humny, v Novinách, na Vostrovách, pod Šestcem, za Luhy 4.

Dvořák Václav: Na Budčině, pod Napajedly, nad Křtí, pode Dvory 3.

Křiváněk Václav: Za Humny, v Podsudinkách, v Novinách, na Vostrovách 4.

Kvasnička Václav: V Hradcích, za Luky, za Dlouhošem 3.

Svatoňová Alžběta: Na Roudnici, za Žleby, za Luhy, pod Kostelem 5.

Chloud Jan: Za humny, v Bezhořaních, za Žleby 3

Holan Mikuláš: Pod Pláněmi, u Zahrádky, u Dubí, za Pastouškou, pod kostelem 5.

Pánek Martin: Za Humny, v Novinách, u Mostu 4.

Lipský Jiří: V Novinách, v Budčinách 2

Obec: Na Pařezině 1.

Čísla za každým pojmenováním značí plat. Dle stupnice uvedené v katastru jest viděti, že více pozemků jest vřaděno do třídy špatné. Ladem nic v té době neleželo a pustin též u Předbořic nebylo. — Výměr pozemků jsem vynechal. — Josefínský katastr z

roku 1785 jest obsáhlejší a jest v něm zanesen výnos z každého pole, například: Pole Vojtěcha Tatouška č. 20, pod Hořejšovými humny, vedle Holanova pole. Sáhy: délka 47, šířka 13, čtverečních sáhů 634,3. Obilní výnos: 1, 4 pšenice, 3,11 žita, 4,15 ječmene měřic — asi na jeden sáh. — To byly druhé hony v humnách jmenované. Čtvrté hony pode dvory jmenované: louka Václava Hrocha č. 1. u Přesličky, podle Hrochova pole. sáhů na délku: 63-18, šířka 35-14, jitro 1, sáhů čtver. 857, seno, váhy 5,78 centýřů atd.

Hranice 2. honů v humnách jmenované byla tato: Tyto hony se začínají za humny Václava Hrocha u stodoly na pastvišti Václava Hrocha, top. 94, jdou podle krásnohorské cesty nahoru, okolo humen a panského »Jägerhausu« ke kostelu, od kostela jdou dolů podle pěší cesty k panské louce, Žleby zvané, odtud jdouce podle krásnohorské cesty nahoru k občinám, skrze které občiny se hranice vsi předbořické a vsi Mokříce, panství petrovického rozdělují, potom jdou zase dolů podle občin a panských pahorků až k Hrochovu a Chloudovu porostlí, odtud jdou dolů podle obecního průhonu a záhořanské silnice ke vsi na obecní rybník Vobora jmenovaný, na kterémž rybníku topograf č. 224 jest, se tyto hony v humnech jmenované končí.

Že Předbořice a vůkolní kraj nebyl ušetřen ve třicetileté válce jest z toho patrné, že Zahořany byly městečko, které se ztenčilo na 26 domů a dosud jest vesnicí. Lašovice byly skórem celé obráceny v sutiny. R. 1790 měly 3 domy. Holešice vůbec zanikly až na poplužní dvůr. Kovářov měl r. 1790 domů 31. Po roce 1623 fara v Předbořicích zanikla pro nedostatek katolických knězi. Léta 1645 1. a 2. března táhlo od Zahořan směrem k Vysokému Chlumci vojsko švédského jenerála Torstensonu, který 6. března voje císařského jenerála Götze u Jankova na hlavu porazil. Hrůza a strach předcházely švédské roty. Vojevůdci zde žádali veliké výpalné a když toto neobdrželi, kázali páliť vesnice a lid mučiti. R. 1741—42 znepokojovali krajinu zdejší opětně Francouzové. Dne 16. října 1744 táhla tudy veliká armáda rakouská pod vedením arciknížete

Karla Lotrinského, od Vorlika k Vys. Chlumci, proti věkovitému nepříteli národa českého — Průšaku. V sedmileté válce ukládala vláda neslýchané daně. Lid velice trpěl, poslední od úst odepříti si musil, jen aby dostal své občanské povinnosti. Po válkách napoleonských nastaly trochu lepší časy.

Ve čtvrtek 23. března r. 1848 byla na-Vorlíku prohlášena konstituce. Nájemci panských dvorů, rychtáři každý s dvěma konšely, úřednictvo a lid vřkolní byl svolán na Vorlák, kdež téhož dne 23. března byla sloužena mše sv. za přítomnosti řiditele J. Perwolfa, velikého národovce, který po skončení bohoslužeb vykládal obsah konstituce, neboli svobody. Tento řiditel skončil svůj život tragickou smrti. Na památku zrušení roboty r. 1848 byly vysázeny na západní straně u Předbořic po obou stranách silnice topoly, které na dnešní časy se nám zachovaly.

Posledním rychtářem byl Jan Škoch č. 10 od r. 1830 až do roku 1848. Prvním starostou byl Hynek Dolista č. 21 až do r. 1855, Josef Kuchta č. 20 do r. 1862. V létech 1863—1878 byly Předbořice spojeny s Radvánovem a starostou byl Hynek Hobžek v Radvánovech. Od r. 1878 činí Předbořice samostatnou obec politickou. Obecními starosty tu byli: Kahoun Frant., č. 2 od 1878—1881. Hroch Frant., č. 1, od 1881—1885, Šindelář Tomáš, č. 14. od r. 1885—1888. Holan Jan, č. 50, od 1888—1895, Dolista Josef, č. 21, od r. 1895—1907 a od r. 1907 Vondráček Josef č. 46.

Sbor dobrovolných hasičů založen r.1893 a zakoupena požární stříkačka za 600 zl. Prvním velitelem byl Dolista Josef č. 21 a podvelitel Kahoun Karel č. 2.

Plátno na stavu dělali u Škochů, Hrobařů č. 31 a Hrochů, Šejdiků č. 27. Len se málo již pěstoval

Poutní slavnost konala se vždy 1. května v den patronů chrámu sv. Filipa a Jukuba. Když byl tento svátek zrušen v dobách Josefínských a stál se dnem všedním, koná se pouf v Předbořicích od to doby každoročně první neděli v květnu. Posvícení koná se první neděli po sv. Václavu

Soupis majitelů čísel v Předbořicích r. 1893:

- č. 1. Hroch Frant., rolník, říkali u Hrochů, zemřel 1911.
- č. 2. Kahoun Frant., rolník, říkali u Hořejšů.
- č. 3. Tatoušek Josef, domkář, říkali u Kolářů.
- č. 4. Sasina Josef, domkář a kovář, říkali u Sasinů.
- č. 5. Bláha Jan, domkář a hokynář, říkali u Távských.
- č. 6. Kohn Hynek, domkář, říkali u Heršlů.
- č. 7. Škoch Čeněk, domkář, hudebník, říkali u Panských.
- č. 8. Chýle Matěj, domkář, tesař, hudebník, říkali u Tomšáků.
- č. 9. Obecní dům, Neubauer Jan. v Pastoušce.
- č. 10. Škodí Jan, rolník, říkali u Škochů.
- č. 11. Vála Josef, chalupník, říkali u Lipských.
- č. 12. Tatoušek Jan, domkář, kostelník, říkali u Komůrku.
- č. 13. Hácha Josef, domkář, zvaný Fajkářík, říkali u Chaloupku.
- č. 14. Šindelář Tomeš, rolník, říkali u Svatoňů.
- č. 15. Vejrostek Vincenc, domkář, říkali u Vejrostků.
- č. 16. Holan Hynek, rolník, říkali u Holanů.
- č. 17. Uher Josef, rolník a hudebník, říkali u Ouborných.
- č. 18. Zajíček Frant., domkář, říkali u Zajíčků.
- č. 19. Skála Frant., domkář a krejčí, říkali u Skálu.

- č. 20. Kuchta Josef, rolník, říkali u Tatoušků.
- č. 21. Dolista Josef, rolník a hudebník, říkali u Chloudů.
- č. 22. Kocáb Josef, domkář říkali u Synků.
- č. 23. Smetanova Kateřina, rolnice, říkali u Křivánků.
- č. 24. Břicháček Josef, rolník, říkali u Dvořáků.
- č. 25. Chýle Antonín, domkář a hudebník, říkali u Chylů.
- č. 26. Hácha Jan, domkář a ponocný, říkali u Prtáků.
- č. 27. Hroch Josef, domkář a zedník, říkali u Sejdíků.
- č. 28. Zíbrt Čeněk, profesor, nyní bibliotékař musea král. Českého, říkali u Prošků.
- č. 29. Holan Dominik, domkář, říkali u Dominu.
- č. 30. Dušek Josef, domkář v Jalovci, říkali u Vojtiků.
- č. 31. Škoch Jan, domkář ;i tkadlec, říkali u Hrobařů.
- č. 32. Kotápiš Josef v Jalovci.
- č. 33. Dvořák Antonín, domkář a krejčí, říkali u Ševců.
- č. 34. Škoch Frant., domkář a obuvník, říkali u Krosnářů.
- č. 35. Suchan Frant., domkář.
- č. 36. Dolista Čeněk, chalupník v Jalovci,
- č. 37. Tatoušek Josef, domkář a lazebník, říkali u Vojtíků.
- č. 38. Chýle Matěj, domkář, z čísla 8., měl Bernardovinovu.
- č. 39. Gans Hynek, domkář a obchodník, říkali u Gansů.
- č. 40. Volf Frant., domkář, hokynář, říkali u Ptáčků.
- č. 41. Blažek Frant., domkář, říkali u Rybníčků.
- č. 42. Kloud Frant, domkář v Jalovci, říkali u Martinců.
- č. 43. Dvořák Josef, domkář, říkali u Handlířů.
- č. 44. Hroch Frant., rolník, říkali u Rosolů.
- č. 45. Faukner Frant, domkář, říkali u Fauknerů.
- č. 46. Hroch Petr, rolník, říkali u Dolejšů.
- č. 47. Pekárek Ant., chalupník, hostinec, říkali u Pekárků.

č. 48. Kohn Josef, chalup., obchod a výčep piva, říkali u Samků.

č. 49. Škola, řídící učitel Karel Cvrk.

č. 50. Holan Jan, rolník, říkali u Vobory.

č. 51. Fara, farář dp. Žemlička Martin.

č. 52. Hácha Vilém v Jalovci, domkář, říkali u Nácků.

č. 53. Sýkora Josef, domkář a kolář v Jalovci.

č. 54. Kutil Josef, domkář, říkali u Kutilů.

č. 55. Kolka Jan, domkář a kovář, říkali u Kolků.

č. 56. Tatoušek Josef, domkář a hokynář, říkali u Dudíků.

č. 57. Machálek Josef, domkář v Jalovci, říkali u Přeslíkářů.

č. 58. Škoch Hynek, chalupník říkali u Nácků.

Dále byli Josef, František a Starý Podliska, hudebníci,

Hácha Frant., nynější strážník obecní. Před ním byl Tatoušek Josef, zvaný Duda.

U Hrochů byl 60 roků jako čeledín Podliska Frant., zvaný Franta Hrochůj, zemřel roku 1911.

Také jest zajímavé zmíniti se o kraji, v kterém Předbořice ležely. Byl to kraj Vltavský, část kraje Prácheňského. Pojmenování tohoto okrsku, kterým se vyrozumívala krajina po pravém břehu Vltavy, tak že šla hranice asi od Kostelce u Vorlíka obloukem až k Sázavě u Nespek a pak mimo Řehnice, Petrkov a Jerčany k Vltavě. O nějakých úřadech v tomto kraji, jehož pojmenování bylo snad jen topické, není nic známo. Ve 14. století podřízen byl úřadu kamýckému a r. 1402 úřadu píseckému. Roku 1380 mělo Vltavsko sice své popravce, ale z toho potom sešlo a hejtmani krajští na Bechyňsku byli také hejtmany na Vltavsku. Po 15. století, v 16. a 17. století bylo Vltavsko samostatným krajem a teprve roku 1714 spojeno s Podbrdskem – k čemuž již dávno před tím připojeno bylo Kamýcko v bechyňský kraj. – První zmínka o vltavském kraji se připomíná r. 1088 při základní listině vyšehradské.

V kraji vltavském bylo ve 14. století 40 farních kostelů: Kovářov, Kostelec. Mora Krásná, Lašovicc, Klučenice. Pitrovice, Nechválíce, Obděnice, Počepice, Předbořice a jiné. Po bělohorské bitvě, když nastala reformace katolická -jak známo evangelictví bylo v Čechách jen asi 180 roku -bylo obsazeno toliko 9 far ve vltavském kraji, a sice: Sedlčany, Sedlec, Počepice. Netvořice, Chlum, Kosová Hora, Votice, Kovářov a Petrovice, koleje jesuitské k Březnici náležející.

Roku 1550 bylo ve vltavském kraji 50½ dvorů svobodnických. Na Zlučíně byl Matěj Mašek a v Záhořanech Václav Šiška ½dvoru, v Řemkově drželi svobodnictví Adam a Jiřík v Lašovicích. Také bylo z kraje tohoto 40 lidí poddaných ku kapitole hradu pražského.

Roku 1620 byly kraje bechyňský, prácheňský a vltavský okolo Sedlčan popleněny, usnesl se sněm v květnu, aby šlechticům, jichž statky byly popleněny, jistá panství odběhlých pánův k užívání byly postoupeny.

Lidnatost v kraji tomto byla r. 1651: vikariát Chlum, fara Kovářov, fil. Kostelec fil. Předbořice měly 1687 duší. Staré Sedlo, fara, fil. Lašovice měly 2296 duší. Roku 1826 měl kraj prácheňský

245.728 lidí.

Kostel v Předbořicích sv. Filipa a Jakuba byl farní již roku 1365. Roku 1389 darovala Ketruda z Vepic kostelu v Předbořicích půl druhé kopy platu. Do roku 1540 drželi patronát vladykové z Předbořic a jednu třetinu páni ze Zahrádky od roku 1516-1617. Roku 1623 fara zanikla a patřily Předbořice farou do Mirovic až do roku 1639, načež byly přifařeny do Starého Sedla. Při obnovení fary kovářovské roku 1675 připadly Předbořice farou do Kovářova až do roku 1878, načež v Předbořicích zřízena expositura, která budějovickým biskupem Jirsikem formálně povýšena na faru. Od roku 1622 přešlo zaduší ze Švamberků na knížecí rod Eggenberka a r. 1719 na panující knížecí rod ze Schwarzenbergů na Vorlíku. Kostelík jest stavba ranně gotická. Věž byla přistavěna roku 1812. Dříve byla dřevěná. Loď jest 11 metrů dlouhá, 6.75 metrů široká a 5.65 m. vysoká. Okno za oltářem zachovalo si původní podobu. Nábytek jest novodobý. Monstrance jest ze zlacené mědi s tepanými reliéfy Simona a Judy z roku 1766. Stála dle památní knihy kovářovské 32 zlatých 42 krejcarů. Mešní roucho, plátěné, pestrým hedvábím vyšité jest z konce 17. století. Zbytek antipedia na žluté hedvábné látce, vyšívané vkusné girlandy s počátku 18. století.

Nahrobníky dva: před vchodem do sakristie, žulový, otřelý, uprostřed znakový štítek, kolem rámcový nápis, z něhož čitelné: »Eni Gilgi Zahradeski z Vlčí Hori a pochován léta P. MDL...« druhý jest v protějším rohu přikryt oltářem; má dle pamětní knihy kovářovské nápis: »Leta Páně MDXLV1. Adam Zahradecký umřel.«

Zvony dva: První 82 cm. průměr, 76 cm. výška i spletencovými uchy; při koruně dvouřádkové, minuskulový nápis: »Anno MCCCCXV. En egeo campana nunguam prumontio vana, ignem velfestum, bellum aut funus honestum. Qui mé fecit magistr Bartholomeus nomen habet, in nova civitate Prageni, Šit laus Deo.« Překlad zní: »Léta 1515. Aj, já zvon nikdy marností nehlásám, požár neb svátek, válku neb počestný pohřeb. Kdož mé udělal,

mistr Bartoš jméno má, na Novém městě pražském» — Na plášti hrubě provedený reliéf sv.Václava, celá postava. —Bartoš žil v Praze l. 1495—1533. V Nechválících jest též od něho zvon na věži kostelní. Tento velký zvon má váhu ke třem metrickým centům a jest zladěn do tonu »hes«.Druhý zvon má průměr 61 cm., 54 cm. výšky i s uchy hladkými.Při koruně, renesančním propleteným ornamentem obroubený nápis: »Anno 1678 Qos. Mich. Nikolaus Löv in Prag — S. Philipi u.Jakobi.« Váhu má asi 130—140 kg. a jest zladěn do tonu »dis«. Lov Mikuláš st. byl v Praze 1654—1680.

Největší zvon na světě jest v Moskvě, ulitý r. 1724 a váží 4.000centů, stojí nyní jen na podiv před věží. Car kolokol má jméno.V Čechách jest největší zvon Zikmund na věži svatovítské v Praze,ulitý r. 1548, má v průměru 2.56 m., váží asi 250 centů

Lidová pověst, že v Předbořicích faráře propil seldák Křivánek, může býti trochu pravdivá. Při prodeji pozemků a podací kostelního r. 1504 v Předbořicích, tehdejší zeman Křivánek asi horlivě se přimlouval za tento prodej, by vytěžil nějaké zpropitné a od těchto časů asi tato pověst.

Na západní straně věže kostelní bývala viděti, zvláště po dešti jakási matná postava, s rukou ku předu zvednutou, držící korbel.A to prý byl Křivánek. Když jsem v Předbořicích v létech 1892—1895se zdržoval, mnohokrát jsem ono místo pozoroval a postavu lidskou na věži viděl. Při bližším ohledání spatřil jsem věž porostlou drobným mechem, z čehož se utvářela ona matná postava.

Fara v Předbořicích zanikla roku 1623 a zůstala neobsazena až do roku 1878. Dne 17. května r. 1877 rozšířila se bleskurychle po obci zpráva, že se oběsil František Smetana, syn rolníka z č. 23. Nešťastný otec umínil sobě, že věno 5.500 zl., kteréž chtěl dáti svému synu, obrátí ve prospěch zřízení fary, by v obci sídliti mohl kněz. Myšlenka tato našla v srdcích osadníku ohlásu, kteří přispěli k účelu tomu 1553 zlatými. takže bylo celkem 7053 zlatých. Josef Kuctita č. 20 a František Břicháček č. 46, rolníci z Předhořic obrátili se na příslušné úřady se žádostí. aby do Předbořic dosazen byl kněz. Žadosti bylo vyhoveno a dne 15. října 1878 přistěhoval se do Předhořic první duchovní správce, dp. Jan Hurský, kaplan z Kovářova, který zde byl až do roku 1885. Po něm nastoupil dp. Martin Zemlička a byl zde až do roku 1894. Pak spravoval zdejší osadu dp. František Paleček, který horlivě zde působil až do r. 1902. Nástupcem stal se dp. Frant. Souhrada, od 1. srpna 1902 do 15. února 1909. Nyní jest farářem dp. Hynek Beránek, bývalý kaplan v Mirovicích.

V dávných dobách sídlili prý faráři v č. p. 6. — Roku 1891 postavena byla na střeše kostela nad presbytářem sanctusová vížka s malým zvonkem.

Varhany jsou z roku 1852 a stály 600 zlatých.

Dne 8. července 1892 uděloval zde sv. biřmování biskup budějovický dr. Martin Říha.

Ve škole předbořické počalo se učití r. 1806. Miartin Vála zde vyučoval. Zkoušku způsobilosti učitelské vykonal r. 1797 v Praze. Působil jako podučitel v Miroticích, Petrovicích a Jihlavě. Když se vrátil do Předbořic, koupil chalupu č. 11, živě se vyučováním až do r. 1846. Když, jsa již stár učití nemohl, vyučoval za něho jeho syn Václav Vála, pozdější učitel v Kovářově. Martin Vála zemřel roku 1850 a na jeho místo byl dosazen roku 1851 Václav Osner. Škola byla v pronajatých číslech 8., pak 44. a v č. 45. až do roku 1859. Služné učitelů činilo 70 zlatých ročně. Nová škola

vystavěna byla r. 1860 nákladem 4500 zl., což hradily obce Předbořice, Řenkov, Radejšin a Mladotova Zahrádka.

Václav Osner vyučoval do roku 1875 a zemřel 26. září 1878, pochován jsa v Předbořicích. Jím odešel vzor staročeského učitele-poctivce. Roku 1875 přišel podučitel Josef Plechatý, c. k. závodčí ve výslužbě, a působil do

r. 1876. V měsíci září téhož roku nastoupil v Předbořicích Ladislav Röhrich, bývalý soudní diurnista a působil zde do konce roku 1879. Dekretem ze dne 16. září 1879 ustanoven byl učitel na škole předbořické Karel Cvrk, dosavadní učitel ve Voseku, kterýž úřad svůj ihned nastoupil a až do roku 1905 zastával. Roku 1884 byl jmenován Karel Cvrk řídicím učitelem, jelikož byla otevřena ještě jedna Třída. Roku 1905 nastoupil řidiči učitel v Předbořicích Frant. Kovář, dosavadní učitel sepekovský.

Také zmínku zasluhuje malá ves Radejšín, z které pocházel starožitný rod Předboru z Radejšina, jenž kvetl v Čechách od roku 1220—1589 v několika větvích. Ve znaku užívali stříbrného býka se zlatými rohy a kopyty na modrém štítu; klenot byl týž, býk vynikající.

Roku 1576 byl Radejšín koupen od Bedřicha Doudlebského na Nadějkově. kamž, pak patřil; dříve byl příslušenstvím hradu Zvíkova u Clumce. Radejšín jest půl hodiny od Předbořic a leží na úpatí hory radejské. Roku 1895 měl 20 domů se 116 obyvateli.

Řenkov jest též malá vesnička, která měla roku 1895 19 domů se 104 obyvateli. O této obci jsou zprávy velmi chudé. Roku 1497 Mašek a Hlavín Petr z Řenkova svědčí, že na faře v Kovářově byl vždy kněz pod jednou způsobem. Zdejší svobodnictví drželi Jan, Adam a Jiřík z Lašovic. Roku 1686 byl již vŘenkově Hroch zvaný Lipout, Holub. Kříha, Hlavín, Hácha a j. Roku 1575 postoupil císař Maxmilián vesnici Řenkov p. Křištofu ze Švanberka. Roku 1790 měl Řenkov 8 domů, r. 1840 14 se 128 obyvateli a 6 židovských rodin. Roku 1895 15 domů a 107 obyvatelů. V Tereziánském

katastru jsou též jména dříve uvedena. Jiné zprávy nebylo možno nalézt.

Zahrádka je též starobylé místo. Roku 1385 seděli tu bratři Diviš a Václav ze Zah. Že jest staršího původu není sporné. Dále Brus u Svojše. Roku 1512 drželi Zah. Karlíkové z Nežetic a Kalasové z Radimovic.

L. 1538 koupil ji Adam Zahrádecký ze Zahrádky — dle náhrob. kamene v Předbořicích — z Vlčí Hory — a držel ji do r. 1609. Pak byl majitelem Pinta Bukovanský z Bukovan. Od r. 1637 držela Zah. Dorota Riterová a paní z Veitmile, od r. 1661 Cabelický ze Soužíc a v letech 1663—7 zase z Veitmile. Pak Vratislavové. R. 1785 držet Zah. říšský hrabe Zuker z Tamíeldu, který dal vystavěti nový zámek a v něm kapli, při níž byl zvláštní kaplan. Po něm přišel svobodný pán Jan Frant. Linker, později pán Andrle, Kalivoda, hrabě Michna z Vacinova a paní Vobořilová, kteráž statek prodala r. 1841 svobodnému pánu Mladotovi ze Solopisk, po němž dostalo místo to jméno Zahrádka Mladotova. Roku 1854 koupil Zah. Josef Kundrath. Na to držel Zah. Josef Valenta a po něm Jiří Lang, nyní Čestmír Lang. V 18.století přikoupen byl Chlum přední i zadní k Zahrádce. Roku 1785 čítala obec Zah. 12 čísel. Chlum přední 19 č., zadní 18. Rozloha činí 567 jiter 405 čtver. sáhů.

»Paměti« tyto nejsou bez chyb jako všechny toho druhu historické zprávy. Avšak byl jsem toho bedliv, bych podal skutečnou pravdu, poněvadž jsem našel mnoho co bylo přidáno neb ubráno obci Předbořicům u Milevska.

Ku konci podávám ještě gruntovní zápis rodiny Hrochovy, který jest psán německy, jako všechny zápisy z oné doby. až do konce 18.stol. Aby zápis mohl býti čten. jest přeložen do češtiny. —

Ještě podávání toto: Otec můj František Hroch narodil se vč.2.v Předbořicích, r. 1833 15. května, zemřel roku 1900 1. června v Trněnem Újezdě č. 53 u Zákolan a byl pochován na staroslavnou Budeč.

Když vysloužil na vojně dal se jako dobrovolník do služeb císaři Maxmiliánu Mexickému a od r. 1864 —67 byl v Americe, kdež byl tož činným v polním tažení proti povstalcum. Od r. 1870 žil pak jako domkář v Trnovém Újezdě až do své smrti. Jeho otec František, narodil se asi r. 1804 v čís. 1. v Předhořicích.

S přáním všeho dobra osadníkům předbořickým končím tento svůj dějinný obrázek, by svorně mezi sebou žili, své rodné obce si vážili a v duchu zbožném dále kráčeli.

Heslo Adama z Předbořic r. 1592: »Všechno pobude a mine, smiluj se nad námi Hospodine!«

